

Az **Állami Számvevőszék** az Országgyűlés legfőbb pénzügyi, gazdasági ellenőrző szerve. Feladatát az Országgyűlésnek alárendelve látja el. Jogállását és hatáskörét az új Alaptörvény és az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény határozza meg. A törvény értelmében az Állami Számvevőszék a költségvetésére vonatkozó javaslatát és a költségvetésének végrehajtásáról szóló beszámolóját maga állítja össze, és azt a Kormány változtatás nélkül terjeszti be a központi költségvetésről, illetve az annak végrehajtásáról szóló törvényjavaslat részeként az Országgyűlésnek. Az Állami Számvevőszék költségvetését úgy kell megállapítani, hogy ne legyen kevesebb az előző évi központi költségvetésben megállapított összegnél.

Az Állami Számvevőszékről szóló új törvény megerősíti az Állami Számvevőszék függetlenségét szakmai, szervezeti, pénzügyi területen, növeli a számvevőszéki munka átláthatóságát, érezhetően több jogosítványt ad a szervezet kezébe és ezzel biztosítja az ellenőrzés hatékonyságát. A jogszabályi környezet változása azonban új feladatokat is jelent az Állami Számvevőszéknek, ami jelentős többletkapacitást igényel, különös tekintettel arra, hogy az ellenőrzött szervezetek a kormányzat által meghirdetett költségcsökkentés érdekében belső ellenőrzési rendszereik leépítéséről döntöttek. Az új törvény azt a célt szolgálja, hogy ne maradhassanak következmények nélkül az ellenőrzések, egyben kimondja, hogy az ellenőrzött szervezetnek végrehajtási tervet kell készítenie az ÁSZ javaslatok alapján, s ez az ÁSZ számára módszertani, minőségbiztosítási és jogi-támogatói többlet-feladatot jelent.

Az elmúlt húsz évben épp kapacitáshiányra és módszertani nehézségekre hivatkozva nem került sor a legnagyobb önkormányzat, Budapest gazdálkodásának átfogó ellenőrzésére. Az Állami Számvevőszék 2010-ben kinevezett új vezetése azonban a Főváros ellenőrzéséről döntött, ami a lefedett közpénz és közvagyon nagysága miatt szükségzerű és időszerű, az ellenőrzési tapasztalatok szerint pedig hasznos és eredményes is volt.

Az ÁSZ törvény 2011 januárjától hatályos módosítása óta van mód az önkormányzati tulajdonban levő gazdasági társaságok ellenőrzésére. Az Állami Számvevőszék ennek keretében végezte el többek között a BKV Zrt. ellenőrzését is, és ebből a jogosultságából adódóan kerül majd sor a közüzemi cégek ellenőrzésére is 2012-től kezdődően.

A 2012-es év abból a szempontból is változást hoz, hogy az Állami Számvevőszék ettől kezdve évente mintegy 800 önkormányzat ellenőrzését végzi el, így egy kormányzati ciklus alatt valamennyi önkormányzat ellenőrzésére sor kerül. Különösen fontos kiemelni, hogy ma már minden átfogó önkormányzati ellenőrzésről számvevőszéki jelentés készül, ami minőségbiztosított, az ÁSZ elnöke által aláírt és teljesen nyilvános, míg a korábbi években csak számvevői jelentések készültek ezen a szinten, amelyek a fenti kritériumoknak nem feleltek meg, így elkészítésük kevesebb kapacitást kötött le.

Az új ÁSZ törvényből adódóan meg kell újulnia az ÁSZ szervezetének is. A szervezetfejlesztési célkitűzések a feladatokkal összhangban álló, optimális szervezet kialakítá-

sára irányulnak. A szervezet fejlesztésének fő elve a minőség alapú szervezetrányítás, az erőforrások optimális felhasználása érdekében a projektszerű munkavégzés.

Az Állami Számvevőszék középtávú stratégiájában megfogalmazott küldetése, hogy szilárd szakmai alapon álló, értékteremtő ellenőrzéseivel előmozdítsa a közpénzügyek átláthatóságát, rendezettségét, és járuljon hozzá a „jó kormányzáshoz”. Fő feladata, hogy célirányosan végzett ellenőrzéseivel és tanácsaival támogassa az Országgyűlést törvényhozó tevékenységében, javaslataival segítse a közpénzek és a közvagyon szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes felhasználását, használatát.

Az ÁSZ a részére feladatokat előíró törvények szerint ellenőrzi az államháztartás gazdálkodását, ennek keretében a központi költségvetési javaslat (pótköltségvetési javaslat) megalapozottságát, a bevételi előirányzatok teljesíthetőségét, az állami kötelezettségvállalással járó beruházási előirányzatok felhasználásának törvényességét és célszerűségét.

Az államháztartás gazdálkodásának ellenőrzése keretében ellenőrzi a központi költségvetés szerkezeti rendjébe tartozó fejezetek működését, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak és az elkülönített állami pénzalapoknak a felhasználását, valamint a helyi önkormányzatok és a kisebbségi önkormányzatok, továbbá ezek társulásai gazdálkodását.

Az államháztartásból származó források felhasználásának keretében ellenőrzi a központi költségvetésből gazdálkodó szervezeteket (intézményeket), valamint az államháztartásból nyújtott támogatás vagy az államháztartásból meghatározott célra ingyenesen juttatott vagyon felhasználását a helyi önkormányzatoknál, az országos és helyi kisebbségi önkormányzatoknál, a közalapítványoknál (ide értve a közalapítvány által alapított gazdasági társaságot is), a közttestületeknél, a közhasznú szervezeteknél, a gazdálkodó szervezeteknél, a társadalmi szervezeteknél, az alapítványoknál és az egyéb kedvezményezett szervezeteknél. Amennyiben a kedvezményezett szervezet az államháztartásból támogatásban – ide nem értve a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése alapján történő átutalását – vagy ingyenes vagyongyújtásban részesül, gazdálkodási tevékenységének egésze ellenőrizhető.

A nemzeti vagyon kezelésének ellenőrzése keretében új megközelítés alapján:

- ellenőrzi az államháztartás körébe tartozó vagyon kezelését – melynek előfeltétele a megbízható, hiteles vagyonyilvántartás megléte –, a vagyonnal való gazdálkodást, az állami tulajdonban (résztulajdonban) vagy többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek vagyoneérték-megőrző és vagyongyarapító tevékenységét, az államháztartás körébe tartozó vagyon elidegenítésére, illetve megterhelésére vonatkozó szabályok betartását,
- ellenőrizheti az állami vagy önkormányzati tulajdonban (többségi résztulajdonban) lévő gazdálkodó szervezetek vagyongazdálkodását.

Ellenőrzései során értékeli az államháztartás számviteli rendjének betartását, az államháztartás belső kontrollrendszerének működését.

Ellenőrzi a központi költségvetés végrehajtásáról készített zárszámadást. A központi költségvetés végrehajtásának ellenőrzése keretében ellenőrzése kiterjed

- a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai költségvetésének végrehajtásáról készített zárszámadásra és a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak a pénzügyi beszámolójára,
- az elkülönített állami pénzalapok költségvetésének végrehajtásáról készített zárszámadásra.

A 2012. év fő célkitűzései között szerepel – többek mellett – a zárszámadás keretében az ÁSZ által auditált szervezetek százalékos arányának növelése, mivel az ellenőrzött szervezetek belső ellenőrzési kapacitása az elmúlt esztendőben jelentősen (mintegy 450 fővel) csökkent.

Ellenőrzi az állami adóhatóság és a helyi önkormányzatok adóztatási és egyéb bevétel-szerző tevékenységét, valamint a vámhatóság tevékenységét.

Ellenőrzi a Magyar Nemzeti Bank gazdálkodását és a Magyar Nemzeti Bankról szóló törvényben foglaltak alapján folytatott, az alapvető feladatok körébe nem tartozó tevékenységét. E körben az Állami Számvevőszék azt ellenőrzi, hogy a Magyar Nemzeti Bank a jogszabályoknak, az alapszabályának és a közgyűlése határozatának megfelelően működik-e.

A törvény rendelkezéseinek megfelelően törvényességi szempontok szerint ellenőrzi

- a pártok gazdálkodását,
- a pártok országgyűlési képviselőcsoportjai számára az Országgyűlés által folyósított hozzájárulás felhasználását,
- az egyházak részére, továbbá az általuk fenntartott, illetve működtetett intézmények és szervezetek részére az államháztartásból juttatott normatív és meghatározott célra biztosított támogatás felhasználását,
- a nemzetbiztonsági szolgálatok speciális működési költségkeret felhasználására vonatkozó adatait.

A NATO, az Európai Unió, illetve olyan nemzetközi szervezet felkérésére, amelynek Magyarország tagja, továbbá az Országgyűlés vagy a Kormány által vállalt nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség teljesítésére – díjazás ellenében is – ellenőrzést folytathat, ügykörébe tartozó szakértői tevékenységet végezhet belföldön és külföldön. Az Állami Számvevőszék ellenőrzési tervének teljesítését e bekezdésben meghatározott tevékenysége nem veszélyeztetheti.

Szerepet vállal a korrupció és csalás elleni küzdelemben. Közreműködik a korrupciós kockázatok és a korrupció elleni fellépés hatékony és eredményes eszközeinek beazonosításában, alkalmazásában, továbbá használatuk elterjesztésében, az integritás alapú közigazgatási kultúra kialakításában.

Az ellenőrzés-tervezési rendszer fejlesztésével támogatja – a kockázati elemzésen is alapuló – az időszerű és a közvélemény érdeklődésére számot tartó ellenőrzési témaválasztást. Bevezeti az ellenőrzési témaválasztásban az életszerűbb és a változó környezeti körülményekhez jobban igazodó gördülő tervezést. Figyelembe veszi az adott téma pénzügyi súlyát, hosszú távú jelentőségét az Országgyűlés döntéshozatali folyamatában és a Kormány stratégia-alkotási elképzeléseiben.

Az Állami Számvevőszék tevékenységét az elnök által jóváhagyott terv alapján végzi. Az ellenőrzési tervről és annak módosításáról az elnök tájékoztatja az Országgyűlést.

A különböző törvényi előírásoknak megfelelően folyamatosan bővülő feladatok, a stratégiai célok megvalósítása, az ellenőrzési feladatok mind magasabb színvonalú ellátása, valamint az ellenőrzési tapasztalatok hasznosulása érdekében szükséges az ellenőrzési tevékenység folyamatos szakmai, módszertani fejlesztése, a javaslatok megvalósításának nyomon követése.

Az ellenőrzési és a kapcsolódó feladatok ellátásának színvonala, az új követelményeknek való megfelelés egyik legfontosabb biztosítója a belső továbbképzési rendszer célorientált működtetése, korszerűsítése és fejlesztése.

Az ÁSZ folyamatosan törekszik arra, hogy nemzetközi kapcsolatai a szakmai felkészültséget, az ellenőrzési tevékenység mind magasabb színvonalát segítsék elő. Ennek érdekében figyelemmel kíséri a számvevőszéki ellenőrzés nemzetközi fejlődési tendenciáit, és kialakítja azt az eljárási rendet, amellyel a nemzetközi téren szerzett ellenőrzés-szakmai tapasztalatok, értékek, jó gyakorlatok, adaptációk beépülnek a számvevőszéki ellenőrzési gyakorlatba, s ezáltal megvalósítja a nyitott, mások tapasztalataira is építő, tanulni képes szervezeti működést és tudás átadást a közpénz felhasználóknak.

Az ÁSZ a törvényi kötelezettségeinek teljesítéséhez, a számvevőszéki ellenőrzés fejlesztéséhez – kiemelt figyelmet fordítva a stratégiai irányok kijelölésére, valamint az Országgyűlést segítő tanácsadói tevékenységre – tudományos kutatásokat végez.

Az ÁSZ tevékenységével támogatja a hazai államháztartás pénzügyi ellenőrzési rendszerének továbbfejlesztését a számvevőszéki szakmai anyagok, tanulmányok hozzáférhetővé tételével és a különböző szakmai szervezetek, programok munkájában való közreműködésével. A felsőfokú oktatási intézményekkel kötött megállapodások alapján együttműködik a szakmai képzésben, a módszertani és a kutatási tevékenységben.

Az Állami Számvevőszék által kiadott és szerkesztett tudományos folyóirat, a Pénzügyi Szemle 2011. július 15-től megújult tudományos tartalommal és a nemzetközi tudományos standardoknak megfelelően jelenik meg. Az ÁSZ a folyóirat tartalmát folyamatosan fejleszti, hozzáférést bővíti.

A célok megvalósításához rendelkezésre álló erőforrások

millió forintban, egy tizedessel

Megnevezés	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
Állami Számvevőszék	7.240,5	20,0	7.220,5	598

1. Cím: Állami Számvevőszék

A címhez az Állami Számvevőszék Gazdálkodó Szervezete, mint önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv, valamint önállóan működő költségvetési szervként, az ÁSZ Kutató Intézete tartozik.

Az intézményi feladatok megegyeznek a fejezeti összefoglalóban leírtakkal.

millió forintban, egy tizedessel

1. Cím Állami Számvevőszék	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
2012. évi javasolt előirányzat	7.240,5	20,0	7.220,5	598

A költségvetési előirányzatok kialakításánál alapvető szempont volt a rendelkezésre álló erőforrások hatékony és takarékos felhasználásával az új törvényben foglalt feladatok végrehajtásához, az abban meghatározottak szerint átalakított szervezet működéséhez– az eddig elért működési feltételek szinten tartása mellett –szükséges személyi és technikai feltételek biztosítása.

Domokos László
Állami Számvevőszék
elnöke

Dr. Matolcsy György
nemzetgazdasági miniszter